

František Macek:

Hudební archiv kolegiálního kostela sv. Mořice v Kroměříži

Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze,

Pedagogická fakulta a Collegium Marianum – Týnská vyšší odborná škola, Praha 2011.

56 stran + 8 stran obrazových příloh + 29 stran katalogu

Posudek vedoucího práce

PhDr. Tomáš Slavický, Ph.D.

Téma diplomové práce bylo rozhodnuto takřka okamžitě, když autor v semináři preferoval o nezpracovaných hudebninách na kůru kolegiálního kostela v Kroměříži. Hudební archivy kůrů z 19. a 20. století tvoří důležitou a bohužel stále zanedbávanou součást našeho kulturního dědictví. Bývají často v neutěšeném stavu, mimo zájem správců i badatelů, v tom nejlepším případě alespoň uzamčené a chráněné před sběrateli. Archiv kroměřížského kostela sv. Mořice má mezi nimi mimořádnou dokumentační hodnotu. Je svázán s provozem předního centra chrámové hudby na Moravě a přitahuje zaslouženou pozornost jako plynulé pokračování barokní sbírky Karla Liechtensteina-Castelcorny, která byla odborně zpracovaná Antonínem Breitenbacherem a nověji Jiřím Sehnalem, a dnes je mezinárodně známá jako k prvořadý fondů k dějinám hudby nejen na Moravě, ale i v celé střední Evropě. Zásadou P. Antonína Breitenbachera byla ce 20. letech historická sbírka oddělena, přenesena, uspořádána a zkatalogizována. Novější část archivu z 19. a 20. století ovšem zůstala na kůru, kde v té době stále ještě sloužila praktickému provozu. Teprve po nuceném ukončení staleté tradice sborového zpěvu, v souvislosti s prosazováním „schól“ na konci 20. století, ji stihl osud svědomitě chráněného, leč nepoužívaného a neudržovaného depozitáře. Dnes se tedy nachází ve velmi podobném stavu, jako býval nepoužívaný barokní archiv v době Breitenbacherovy iniciativy.

Zpracování takového archivu je jednoznačnou badatelskou prioritou. Předpokládá práci namáhavou a možná jednotvárnou, ovšem vysoce specializovanou. Její výsledek může rozšířit dokumentaci hudby v místě na souvislých 300 let, a přispět k poznání kulturní úrovně Kroměříže v 19. a 20. století – tedy v neprávem opomíjené době, ve které se dál rozvíjela souvislá tradice, založená v období dnes intenzivně zkoumané „staré“ hudby.

Při zadávání tematu a plánování práce se objevil zásadní limit v podobě obrovského rozsahu archivu (téměř 1.500 jednotek, často v podobě kompletního provozovacího materiálu pro sbor a orchestr), jehož hudebniny nejsou signovány, dávají tušit více provenienčních celků a nebyl k nim (v místě ani v archivních depozitech) nalezen žádný úplný katalog ani inventář. Proto nepřicházelo v úvahu „odlehčenější“ téma, které by vybralo některé dílčí téma, rozsahem zvládnutelnější a přiměřené bakalářské práci. Jako jediné smysluplné řešení se ukázalo dovést celý archiv do základního stupně zpracování. Autor do svého tematu investoval důkladnou přípravnou práci, kterou je možné ocenit jen porovnáním obrazových příloh: napřed musel léta neudržovaný depozitář uklidit a vyčistit, a teprve potom začít v čistém prostředí sepistovat téměř 1.500 titulů. Vzhledem k tomu, že hudebniny nejsou signované (a předpokládá se jejich uložení v celcích, které kdysi jistě měly logiku), rozhodnutí padlo na lokační katalog, který by respektoval stávající uložení a vyhnul se necitlivému přesignovávání sbírky. Autor svou práci konzultoval se znalcem kroměřížské hudební kultury prof. Jiřím Sehnalem a s pracovníky Arcidiecézního muzea, kteří spravují historickou část fondu. Kromě vypracování katalogu shromáždil a oomentoval dokumentaci k hudbě na svatomořickém kůru. Z přípisů na hudebninách a dobové publicistiky je zřejmé, že na svatomořickém kůru se střídalo několik sborů, i v době po cecilské/cyriřské reformě se zde provozovaly velké vokálně-instrumentální kompozice, a archiv obsazuje cenné autografy a dedikační exempláře skladatelů 19. a 20. století (Ludvík Holain, Vojtěch Říhovský, Bedřich

A. Wiedermann). Ocenění si zasluží excerptce ročenek arcibiskupského gymnázia, kde byly pravidelně otiskovány informace o činnosti sboru a nákupech hudebnin. Tím se autor dostal na stopu archivu gymnaziálního a seminárního sboru a obecně různých provenienčních celků složených na svatomořickém kůru.

Práci by se dala vytýkat malá invenčnost a málo konkrétních výsledků. Proto je dobré zdůraznit, že jejím zaměřením je zpracování katalogu sbírky o 1.487 jednotkách – měřeno podle archivních pravidel: několik desítek běžných metrů. Úvodní kapitoly, shrnující historii místa, hudební kultury a dosavadního batatelského zpracování, proto nejsou jádrem práce, ale mají funkci předmluvy. Tím nejdůležitějším výsledkem je možnost v katalogu listovat, udělat si představu o dobovém repertoáru a celkové úrovni hudebního života, a na tomto základě si všimnout dalších dílčích temat. Jak autor správně poznamenává v závěru, zveřejněním katalogu se otevírá více otázek, než na kolik tato práce odpovídá (s. 50). Jasnější zhodnocení může přijít na řadu až ve chvíli, kdy budou popsány jednotlivé provenienční celky, a do archivu, budovanému po dvě staletí, vnesena základní chronologie. Přesto by neškodilo, kdyby býval autor svou práci zakončil delším a jasnějším závěrem, ve kterém by zrekapituloval stručnou charakteristikou fondu, repertoáru a jeho výjimečností, a shrnul hlavní zjištění, kterých se mu podařilo dosáhnout.

Je třeba ocenit (zejména v porovnání s ostatními pracemi v ročníku), že práce je dopracovaná a začištěná po stránce stylistické i redakční. V katalogu, čítajícím 29 hustě formátovaných stran s přepisy jmen a titulů v různých jazycích (latina, němčina, francouzština), je chybovost minimální. Namátkou zjištěné chyby mají charakter překlepů (*voix 'gales* místo *égales* na s. 26. I když účelem katalogu je věrné citování prameny, nikoliv redakční sjednocování, při přepisu titulů z kapitálek (?) je dobré sjednocovat psaní velkých písmen (např. *Te deum* a *Te Deum*). Jediná vážná námitka se tedy týká řazení seznamu literatury, který není uspořádán ani abecedně ani chronologicky.

Je samozřejmé, že předkládaná práce je prvním vykročením do tematu, ve kterém by mělo být pokračováno. Přináší ale základní soupis obsáhlého archivního fondu, pečlivě a bezchybně zpracovaný, dále vyčerpávající dokumentaci k provozovací praxi a solidně zpracované přehledové kapitoly, to vše na odpovídající redakční úrovni. S přihlédnutím k výše uvedenému práci hodnotím jako **výbornou a doporučuji k obhajobě.**